

Betænkning afgivet af Sundhedsudvalget den 10. december 2024

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love

(Tredje og sidste del af udmøntning af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol)

[af indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde)]

1. Ændringsforslag

Der stillet 22 ændringsforslag til lovforslaget, herunder om deling af lovforslaget.

Radikale Venstres medlem af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 1-4, herunder om deling af lovforslaget. Indenrigs- og sundhedsministeren har stillet ændringsforslag nr. 5-22.

2. Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (S, V, DD, SF og M) vil stemme imod ændringsforslag nr. 1 om deling af lovforslaget.

Et *mindretal* i udvalget (LA, KF, EL, DF, RV og ALT) vil stemme for ændringsforslag nr. 1 om deling af lovforslaget.

Et *flertal* i udvalget (S, V, DD, SF og M) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af indenrigs- og sundhedsministeren stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* i udvalget (LA og DF) indstiller det under A nævnte lovforslag til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme imod ændringsforslag nr. 2 og for ændringsforslag nr. 3. Mindretallet indstiller det under B nævnte lovforslag til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme for ændringsforslag nr. 4.

Et *andet mindretal* (KF og ALT) indstiller det under A nævnte lovforslag til *vedtagelse* med det under nr. 3 stillede ændringsforslag. Mindretallet vil stemme imod ændringsforslag nr. 2. Mindretallet indstiller det under B nævnte lovforslag til *vedtagelse* med det under nr. 4 stillede ændringsforslag.

Et *tredje mindretal* i udvalget (EL og RV) indstiller det under A nævnte lovforslag til *vedtagelse* med de under nr. 2 og 3 stillede ændringsforslag. Mindretallet indstiller det under B nævnte lovforslag til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme for ændringsforslag nr. 4. Hvis ændringsforslag nr. 1 om deling af lovforslaget bliver forkastet ved 2. behandling, vil mindretallet stemme hverken for eller imod lovforslaget ved 3. behandling.

Siumut, Inuit Ataqatigiit, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ved betækningsafgivelsen ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

3. Politiske bemærkninger

Danmarksdemokraterne

Danmarksdemokraterne er en del af forebyggelsesaftalen og bakker derfor op om aftalen og indstiller lovforslaget til *vedtagelse*. For Danmarksdemokraterne er det samtidig vigtigt at bemærke, at udmøntningen af den politiske aftale bør være i tråd med det, der er aftalt, og formålet bag de enkelte initiativer bør være, som de er beskrevet i aftalen – nemlig at sikre, at ingen mindreårige får adgang til aldersbegrænsede produkter, mens unge myndige i højere grad har et ansvarligt forbrug. Det er samtidig ikke Danmarksdemokraternes ønske, at ny regulering rammer små butikker, myndige voksne eller risikerer at skabe øget grænsehandel eller illegal handel med ingen eller minimal forebyggelseeffekt.

I den forbindelse noterer Danmarksdemokraterne sig de indkomne høringssvar og de af ministeren foreslåede reguleringer, som udmøntes i bekendtgørelser, der indeholder tiltag, der ikke direkte har været drøftet med aftalekredsen. Derfor har Danmarksdemokraterne stillet en række spørgsmål til ministeren i forbindelse med lovbehandlingen. Danmarksdemokraterne vil følge implementeringen af aftalens samlede initiativer tæt og arbejde for, at udmøntningen så vidt muligt sker på en måde, der er i tråd med de ovennævnte principper og det, der er aftalt i den politiske aftale.

I den sammenhæng noterer Danmarksdemokraterne sig med tilfredshed ministerens svar på spørgsmål 42, og Dan-

marksdemokraterne undlader derfor at stille det i ministerens svar nævnte ændringsforslag om hensyn til håndspundne tobakspastiller.

Følgende fremgår af ministerens svar: »De nærmere regler om bestanddele i forhold til enkeltpakninger af tyggetobak fastsættes i en bekendtgørelse. Bekendtgørelsen har været i offentlig høring i perioden fra den 30. august til den 30. september, og Indenrigs- og Sundhedsministeriet er ved at gennemgå de indkomne høringssvar, heriblandt også høringssvar fra Oliver Twist. Bekendtgørelsen er således ikke endeligt udstedt. Jeg er opmærksom på problemstillingen anført i ændringsforslaget og deler intentionen om, at vi i reguleringen af skal finde den rette balance, og det skal bekendtgørelsen afspejle.«

Enhedslisten og Radikale Venstre

Enhedslistens og Radikale Venstres medlemmer af udvalget anser forebyggelse for at være en af de vigtigste sundhedspolitiske dagsordener. Det omhandler særlig rygning og alkohol, der har den største direkte indvirkning på sygdom og død.

Vi har i Danmark en række ulykkelige rekorder, når det kommer til børns og unges druk, hvor vi i Danmark starter langt tidligere med at drikke alkohol og drikker langt mere på én gang end i andre lande. Det kan ses i både sygdomsstatistikkerne og desværre også i antallet af unge, der dør som direkte konsekvens af druk. Ifølge Kræftens Bekæmpelse er rygning årligt direkte årsag til mindst 16.000 dødsfald og en lang række sygdomme.

Alligevel har partierne bag aftalen valgt at ignorere netop de greb, som alle peger på ville have den største og mest umiddelbare effekt: højere priser og en ensartet aldersgrænse på 18 år for køb af alkohol, nikotinprodukter og tobak. Der er gode elementer i aftalen, som vi støtter, men der er også elementer, som vi anser for at være skadelige for folkesundheden og forebyggelsesindsatsen.

For det første vælger man ikke at hæve aldersgrænsen til 18 år for salg af alkohol, selv om alle eksperter og erfaringer fra andre lande viser, at det ville virke. I stedet sænker man den tilladte alkoholprocent til 6%, hvilket er med til at blåstemple den usunde alkoholkultur, fordi den tillader præcis de produkter, som de unge primært drikker. Det løser ikke problemet, men sender et signal om, at Sundhedsstyrelsens officielle råd er forkerte og J-Dag er helt i orden. Det kan vi ikke bakke op om.

For det andet indfører man et forbud mod salg af alkohol til unge i nattelivszone på bestemte tidspunkter, men det er et forslag, der ikke løser noget problem, men skaber en masse unødigt bureaukrati, fordi det er så nemt at omgå ved blot at gå en gade længere væk. Det er håbløs signalpolitik, der ikke virker.

For det tredje forbyder man en række smagsstoffer i nikotinposer for ikke at tiltrække de unge til en ekstremt vanedannende last, der risikerer at føre til rygning, men man tillader fortsat de smagsstoffer, som målgruppen primært benytter sig af. Det er jo meningsløst at ville løse et problem, men så behændigt undgå præcis den primære udford-

ring. Derfor foreslår vi at tilføje mentolsmagen til listen for at ramme rigtigt.

Enhedslisten og Radikale Venstre ønskede en opdeling af lovforslaget i de elementer, vi støtter, og dem, vi er imod. Da det ikke kunne samle flertal, stemmer vi i stedet hverken for eller imod det samlede lovforslag.

Dansk Folkeparti

Dansk Folkepartis medlem af udvalget anerkender, at formålet med L 53 er at beskytte børn og unge, men vi mener, at reguleringen i mødet med virkeligheden vil være kontraproduktiv i forhold til det overordnede formål i forebyggelsesplanen – som denne lov udmønter – at beskytte børn og unge mod tobak, nikotin og alkohol.

Vedrørende nikotinposer

Hvis L 53 handlede om at beskytte mindreårige, ville fokus være på reel forebyggelse i stedet for at forbyde 90 pct. af det nuværende legale marked for nikotinposer. Det er yderst problematisk, at flertallet i aftalen ikke er opmærksom på, at en nikotigrænse på 9 mg pr. pose netop vil medføre dette. Grænsen synes at være sat uden politisk forhandling, hvilket rejser spørgsmål om gennemsigtighed og ansvarlighed i beslutningsprocessen.

Det er efter Dansk Folkepartis vurdering en alt for tilfældig og ubegrundet beslutning at sætte nikotigrænsen ved 9 mg, alene under henvisning til at mindreårige for de flestes vedkommende bruger produkter på 10 mg eller derover.

Denne tilgang risikerer at skubbe unge i armene på kriminelle, der tilbyder illegale tobaks- og nikotinprodukter. Dansk Folkeparti frygter, at forbuddet vil fremme salget af illegale produkter. Når forhandlere af ulovlige produkter ikke mærker konsekvenser i nærværdig grad, må det forventes, at det sorte marked blot forøger sin andel af det samlede danske marked for salg af nikotinposer.

Dansk Folkeparti bemærker også, at forbuddet vil ramme voksne rygere, der ønsker at skifte til mindre skadelige produkter som f.eks. nikotinposer. Dette forbud vil ikke alene ramme de voksne rygere, men vil også skubbe dem tilbage til cigaretterne, som er betydeligt mere skadelige.

Samtidig undrer det Dansk Folkeparti, at Venstre tilbage i december 2021 til L 89, Forslag til lov om ændring af tobaksafgiftsloven, lov om forskellige forbrugsafgifter, momsloven og forskellige andre love og om ophævelse af lov om ændring af lov om forskellige forbrugsafgifter og opkrævningsloven, fremhævede, at »... tilgængelig evidens kategorisk finder, at der er større sundhedsomkostninger fra traditionelle tobaksprodukter sammenlignet med røgfri nikotinprodukter. Venstre konstaterer, at forslaget modarbejder ambitionen om en røgfri generation i 2030.«

Ved L 53 har Dansk Folkeparti samme undren, som Venstre havde ved L 89. Hvorfor vil man forbyde 90 pct. af markedet for nikotinposer, som har langt færre sundhedsomkostninger end traditionelle cigaretter? Dansk Folkeparti mener, at L 53 er endnu et eksempel på, at vi er langt fra en røgfri generation i 2030, og at reguleringen af nikotinposer skubber os længere væk fra målet.

Vedrørende cigaretter

Dansk Folkeparti ønsker at fremhæve bekymringer over den foreslåede lovgivning vedrørende cigaretter. Vi frygter, at lovforslaget vil føre til en stigning i illegal handel, da store dele af tobaks- og nikotinmarkedet gøres ulovligt.

Standardiseringskravene i de tilhørende bekendtgørelser til L 53 vil reelt medføre et forbud mod lange cigaretter i det såkaldte 100-format, der, så vidt vi er orienterede, i dag udgør knap 40 pct. af markedet i Danmark. Der lægges også i bekendtgørelserne op til et varemærkeforbud, der forbyder legale producenter at påføre deres varemærker på den enkelte cigaret, hvilket vi i Dansk Folkeparti frygter kan føre flere illegale cigaretter med sig, da cigaretter bliver lettere at forfalske, samtidig med at forbrugerne og myndighederne vil have sværere ved at kende forskel på lovlige og forfalskede cigaretter.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har kommunikeret, at forslaget om standardisering af udseendet på selve cigaretten har taget udgangspunkt i allerede indførte standardiseringskrav for konventionelle cigaretter i Holland og Norge. Det er vores forståelse, at varemærker på den enkelte cigaret stadig er tilladt i disse lande.

Derfor ønsker Dansk Folkeparti, at forbuddet mod lange cigaretter og varemærkeforbuddet for den enkelte cigaret genovervejes. Samtidig foreslår vi, at straffen for ulovligt salg af tobaksprodukter skærpes yderligere, end der lægges op til, for effektivt at bekæmpe den illegale handel.

Alternativet

Alternativet er med i aftalen og stemmer for lovforslaget.

I Alternativet er vi glade for at være en del af aftalen om en forebyggelsesplan, som har et meget klart formål, nemlig at reducere unges forbrug af alkohol, nikotinprodukter og tobak, der kan have alvorlige sundhedsmæssige konsekvenser. Vi ved, at netop disse produkter er særlig skadelige og vanedannende for børn og unge, og det er derfor vores ansvar at skabe bedre rammer, som beskytter og forebygger unges adgang til disse produkter.

Med dette lovforslag sikrer vi bl.a., at aldersgrænsen for køb af stærkere alkohol hæves for 16-17-årige, og vi forbyder salg af alkohol til unge under 18 år i nattelivs zoner kl. 22-08. Tiltagene har til formål at reducere risikoen for, at unge nemt fristes til at købe og forbruge alkohol. Samtidig bidrager de til at fremme en ansvarlig alkoholkultur, der beskytter unges fysiske og mentale sundhed.

Med dette lovforslag regulerer vi også tobaks- og nikotinprodukter for at gøre dem mindre attraktive. Samtidig indfører vi flere røg- og dampfrie miljøer, hvilket bidrager til sundere offentlige rum for alle borgere og beskytter mod passiv rygning.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af et *mindretal* (RV), tiltrådt af et *mindretal* (LA, KF, EL, DF og ALT):

a

Ændringsforslag om deling af lovforslaget

1) Lovforslaget deles i to dele med følgende titler og indhold:

A. »Forslag til lov om ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love) (Udmøntning af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol)« omfattende § 1, § 2, § 3, nr. 1, 2 og 8-12, og §§ 4-12.

B. »Forslag til lov om ændring af lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år (Forbud mod salg af alkoholholdige drikkevarer til 16-17-årige, hvis alkoholvolumenprocenten er over 6, m.m.)« omfattende § 3, nr. 3-7, og § 12, stk. 2.

[Forslag om deling af lovforslaget]

b

Ændringsforslag til det under A nævnte forslag

Af et *mindretal* (RV), tiltrådt af et *mindretal* (EL):

Til § 1

2) I det under *nr. 10* foreslåede § 15b, stk. 1, udgår »eller mentol«.

[Kendetegnende aroma af mentol bliver også forbudt]

Af et *mindretal* (RV), tiltrådt af et *mindretal* (LA, KF, EL, DF og ALT):

Til § 12

3) I *stk. 2* udgår »§ 3, nr. 3-7,«.

[Konsekvensændring af ændringsforslag nr. 1 om deling]

c

Ændringsforslag til det under B nævnte forslag

Til § 12

4) *Stk. 2* affattes således:

»*Stk. 2. § 3, nr. 3-7, træder i kraft den 1. april 2025.*«

[Konsekvensændring af ændringsforslag nr. 1 om deling]

Af *indenrigs- og sundhedsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (S, V, DD, SF og M):

d

Ændringsforslag til det udelte lovforslag

Til § 1

5) I *nr. 1* ændres i den indledende tekst »5. pkt.« til: »6. pkt.«

[Rettelse af indsætningssted]

6) I den under *nr. 20* foreslåede § 35 c ændres i *stk. 1, 2. pkt.*, »stk. 1« til: »1. pkt.«.

[Lovteknisk præcisering]

Til § 2

7) Før nr. 1 indsættes:

»01. I § 1, stk. 2, udgår »Kapitel 2,«
[Korrektion som følge af lovforslagets § 2, nr. 4]

8) I den under nr. 6 foreslåede § 22 c ændres i stk. 1, 2. pkt., »stk. 1« til: »1. pkt.«
[Lovteknisk præcisering]

9) Nr. 12 affattes således:

»12. I § 33, stk. 1, nr. 2, ændres »i« til: », der har hjemmel i«.
[Lovteknisk ændring]

10) Efter nr. 12 indsættes:

»02. I § 33, stk. 1, nr. 3, ændres »registreringspligten i« til: »registreringspligten, der har hjemmel i«.
[Lovteknisk ændring]

11) I den under nr. 18 foreslåede § 33 a ændres i stk. 1 »stk. 4« til: »§ 18, stk. 4«.
[Lovteknisk præcisering]

12) I den under nr. 18 foreslåede § 33 a indsættes i stk. 2 efter »bødeforelæg«: »efter stk. 1«.
[Lovteknisk præcisering]

Til § 3

13) Nr. 2 udgår, og i stedet indsættes:

»2. I § 2, stk. 1 og 2, udgår »fra butikker, hvor der foregår detailsalg«.

01. I § 2, stk. 1, indsættes som 2. pkt.: »Forbuddet omfatter også proxysalg.«

02. I § 2, stk. 2, indsættes som 2. pkt.: »Forbuddet omfatter også proxysalg.«
[Lovteknisk ændring]

14) Efter nr. 4 indsættes som nyt nummer:

»03. I § 2 a, stk. 3 og 5, indsættes efter »fjernsalg«: »og i ubemandede butikker«.
[Klar regulering af alderskontrol i forbindelse med salg af alkohol i ubemandede butikker]

15) I den under nr. 6 foreslåede ændring af § 3, stk. 2, ændres »16,5« til: »16,4«.
[Korrektion]

16) I den under nr. 9 foreslåede ændring af § 5, stk. 1, 1. og 2. pkt., udgår »eller,«
[Sproglig korrektion]

17) I den under nr. 12 foreslåede § 5 a udgår i stk. 1 », om overtrædelse af denne lovs bestemmelser«.
[Sproglig præcisering]

Til § 5

18) I den under nr. 5 foreslåede ændring af § 6, stk. 3 og 4, § 13, § 17, § 18, stk. 2, § 19, § 20, stk. 2, § 21, stk. 3, § 22 og § 26, stk. 2, ændres i den indledende tekst »§ 22« til: »§ 22, stk. 1,«.
[Lovteknisk præcisering]

Til § 9

19) Nr. 1 affattes således:

»1. I § 79 a, stk. 1, 1. pkt., udgår »og kapitel 2 i lov om elektroniske cigaretter m.v.«, og i 2. pkt. udgår »og kapitel 2 i lov om elektroniske cigaretter m.v.«
[Lovteknisk ændring]

Til § 10

20) Nr. 1 affattes således:

»1. I § 66 a, stk. 1, 1. pkt., udgår »og kapitel 2 i lov om elektroniske cigaretter m.v.«, og i 2. pkt., udgår »og kapitel 2 i lov om elektroniske cigaretter m.v.«
[Lovteknisk ændring]

Til § 11

21) Nr. 1 affattes således:

»1. I § 150 f, stk. 1, 1. pkt., udgår »og kapitel 2 i lov om elektroniske cigaretter m.v.«, og i 2. pkt. udgår »og kapitel 2 i lov om elektroniske cigaretter m.v.«
[Lovteknisk ændring]

Til § 12

22) I stk. 2 ændres »§ 2, nr. 4, 7 og 11,« til: »§ 2, nr. 01, 4, 7 og 11,«
[Konsekvens af ændringsforslag nr. 8]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1, 3 og 4

Det foreslås med ændringsforslag nr. 1 at dele lovforslaget op i to lovforslag (A og B).

Hvis ændringsforslaget bliver vedtaget ved 2. behandling, vil de to lovforslag blive viderebehandlet, herunder stemt om, hver for sig.

Lovforslag B omfatter forslaget om, at alkoholholdige drikkevarer ikke må sælges til 16-17-årige, hvis alkoholvolumenprocenten er over 6, og forslaget om, at alkoholholdige drikkevarer ikke må sælges til personer under 18 år mellem kl. 22.00-08.00 i nattelivs zoner.

Lovforslag A omfatter de øvrige forslag i lovforslaget.

Ændringsforslag 3-4 er konsekvensændringer som følge af ændringsforslag nr. 1 om deling.

Eventuelt øvrige nødvendige konsekvensændringer som følge af en vedtagelse af ændringsforslaget ved 2. behandling vil blive stillet til 3. behandling.

Til nr. 2

Med lovforslaget foreslås det at forbyde kendetegnende aromaer i tobakssurrogater med undtagelse af en kendetegnende aroma af tobak og mentol.

Det foreslås med ændringsforslag nr. 2, at kendetegnende aroma af mentol også bliver forbudt.

Til nr. 5

Der er tale om en rettelse i den indledende tekst, idet der i den gældende fodnote til lovens titel er fem punktummer. Indsættelse af den nye tekst i fodnoten som sidste punktum er dermed rettelig 6. pkt. Ændringsforslaget indebærer ikke indholdsmæssige ændringer.

Til nr. 6

Der er tale om en lovteknisk præcisering, idet henvisningen ændres fra at være til »stk. 1« til at være til »1. pkt.«. Ændringsforslaget indebærer ikke en indholdsmæssig ændring.

Til nr. 7

Det følger af lovforslagets § 2, nr. 4, at kapitel 4 ophæves. Med ændringsforslaget er der tale om en korrektion og konsekvensrettelse som følge heraf. Der er således ikke tale om en indholdsmæssig ændring.

Til nr. 8

Der er tale om en lovteknisk præcisering, idet henvisningen ændres fra at være til »stk. 1« til at være til »1. pkt.«. Ændringsforslaget indebærer ikke en indholdsmæssig ændring.

Til nr. 9

Det fremgår af lovforslagets § 2, nr. 12, at i § 33, stk. 1, nr. 2 og 3, ændres »i« til », der har hjemmel i«. Da den foreslåede ændring imidlertid kræver yderligere lovteknisk præcisering, for så vidt angår § 33, stk. 2, nr. 3, foretages den foreslåede ændring med ændringsforslag. Der er således ikke tale om en indholdsmæssig ændring, men en lovteknisk ændring.

Der henvises i øvrigt til ændringsforslag nr. 10.

Til nr. 10

Det fremgår af lovforslagets § 2, nr. 12, at i § 33, stk. 1, nr. 2 og 3, ændres »i« til », der har hjemmel i«. Da den foreslåede ændring imidlertid kræver yderligere lovteknisk præcisering, for så vidt angår § 33, stk. 2, nr. 3, indsættes med ændringsforslag et nyt nummer. Der er således ikke tale om en indholdsmæssig ændring, men en lovteknisk ændring.

Der henvises i øvrigt til ændringsforslag nr. 9.

Til nr. 11

Der er tale om en lovteknisk præcisering, idet henvisningen ændres fra at være til »stk. 4« til at være til »§ 18, stk. 4«. Ændringsforslaget indebærer ikke en indholdsmæssig ændring.

Til nr. 12

Der er tale om en lovteknisk præcisering, idet der i bestemmelsens stk. 2 indsættes henvisning til bestemmelsens stk. 1, hvilket har til formål at sikre ensartet ordlyd med den af lovforslagets § 2, nr. 18 foreslåede § 33 b. Ændringsforslaget indebærer ikke en indholdsmæssig ændring.

Til nr. 13

Det følger af lovforslagets § 3, nr. 2, at alle tilfælde, hvor der sælges alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 1,2 eller derover til personer under 16 år eller alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent over 6 til personer under 18 år, vil være en ulovlig handling, som kan straffes med bøde, hvilket har til formål entydigt at gøre proxysalg forbudt.

Der er med ændringsforslaget tale om en lovteknisk ændring, så den foreslåede ændring sker lovteknisk korrekt. Der er således ikke tale om en indholdsmæssig ændring.

Til nr. 14

I lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år er der i dag fastsat regler for salg af alkoholholdige drikkevarer og alderskontrol ved fjernsalg og for fysiske butikker. Der er i den gældende lovgivning ikke taget højde for, hvordan alderskontrollen skal føres i ubemandede fysiske butikker, hvor alderskontrol ikke kan udføres af en medarbejder, der er fysisk til stede i butikken.

Det fremgår af § 2 a, stk. 2, i lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år, jf. lovebekendtgørelse 1088 af 10. oktober 2024, at den, der erhvervsmæssigt sælger alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 1,2 eller derover på fysiske salgssteder, skal kræve fremvisning af gyldig billedlegitimation, hvis sælgeren er i tvivl om, at kunden er fyldt 16 år. Efter bestemmelsens stk. 4, skal den, der erhvervsmæssigt sælger alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 16,5 eller derover på fysiske salgssteder, kræve fremvisning af gyldig billedlegitimation, hvis sælgeren er i tvivl om, at kunden er fyldt 18 år.

Det fremgår af lovens § 2 a, stk. 3, at den, der erhvervsmæssigt markedsfører alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 1,2 eller derover ved fjernsalg, skal drive et alderskontrollsystem, hvormed det på salgstidspunktet kontrolleres, at kunden er fyldt 16 år. Efter bestemmelsens stk. 5 skal den, der erhvervsmæssigt markedsfører alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 16,5 eller derover ved fjernsalg, drive et alderskontrollsystem, hvormed det på salgstidspunktet kontrolleres, at kunden er fyldt 18 år.

Det foreslås, at der i § 2 a, stk. 3 og 5, efter »fjernsalg« indsættes: »eller i ubemandede butikker«.

Den foreslåede ændring vil indebære, at der stilles specifikt krav om en effektiv aldersverificering ved salg af alkoholholdige drikkevarer i ubemandede butikker, svarende til de regler, der i dag er gældende for salg af alkohol ved fjernsalg.

Den foreslåede ændring vil medføre, at der fremover er krav til, at den, der erhvervsmæssigt markedsfører alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 1,2 eller derover i ubemandede butikker, skal drive et effektivt alderskontrolsystem, der lever op til kravene for salg af alkoholholdige drikkevarer jf. § 2, stk. 1 og 2, i lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år.

Ændringen foreslås med henblik på at skabe en klar regulering af alderskontrol i forbindelse med salg af alkohol i ubemandede butikker. Der etableres således klare regler for ubemandede butikker i forhold til, hvordan de skal føre alderskontrol ved salg af alkohol. Ubemandede butikker skal fremover sikre et system, der effektivt verificerer køberens alder på samme vis som ved fjernsalg.

Med ubemandede butikker forstås en fysisk selvbetjeningsbutik, hvor der i udgangspunktet ikke er fysisk tilstedeværelse af en medarbejder, og hvor kunden handler uden at være i kontakt med butikspersonale. Såfremt der er en medarbejder til stede i butikken, er det ikke med henblik på ekspedition. I en ubemandet butik er det således muligt at købe og betale for varer, uden der er behov for, at en medarbejder er til stede i hele butikkens åbningstid. Ubemandede butikker adskiller sig fra fjernsalg, idet kunden skal befinde sig på en bestemt fysisk lokation (i den ubemandede butik) for at kunne foretage et køb.

Butikker, der er bemandet med medarbejdere til ekspedition på visse tidspunkter af døgnet (f.eks. i dagtimerne), men ubemandet på andre tidspunkter af døgnet (f.eks. om natten) – såkaldte hybridbutikker – skal i de timer, hvor de er ubemandede, leve op til de foreslåede krav for ubemandede butikker.

Det er i bemærkningerne til reglerne om effektiv alderskontrol ved fjernsalg fastlagt, hvad der forstås ved henholdsvis effektivt alderskontrolsystem, salgstidspunkt og markedsføring, jf. Folketingstidende 2023-24, tillæg A, L 173 som fremsat, side 32-33. Der henvises i øvrigt til de almindelige og specifikke bemærkninger til § 3, nr. 2 og 3, i lov nr. 651 af 11. juni 2024 om ændring af lov om tobaksvarer m.v., lov om elektroniske cigaretter m.v. og lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år (Udmøntning af dele af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol), jf. Folketingstidende 2023-24, tillæg A, L 173 som fremsat side 8-11 og side 31-34.

Kravet omfatter – ligesom reglerne for fjernsalg – ikke en specifik verifikationsmetode, men at der sikres et system, der effektivt kan verificere køberens alder. En effektiv elektronisk aldersverificering kan eksempelvis ske ved brugeroprettelse med pas eller anden gyldig legitimation eller ved brug af en national eID-løsning som f.eks. MitID. Af hensyn til at sikre metodefrihed kan det også være andre verifikationsløsninger. Det kan også være udenlandske identifikationsløsninger. Disse andre løsninger skal også effektivt

kunne verificere køberens alder. Således vil forhandlerne i forbindelse med myndighedernes kontrol skulle kunne redegøre for og dokumentere, hvordan den valgte metode effektivt verificerer køberens alder.

For så vidt angår salgstidspunktet, fremgår det af bemærkningerne, at der med salgstidspunktet skal forstås det tidspunkt, hvor købet foretages. Aldersverifikationen vil skulle ske, når kunden søger at gennemføre købet, jf. Folketingstidende 2023-24, tillæg A, L 173 som fremsat, side 32-33. Det betyder, at der er krav om, at alderskontrollen sker ved hvert køb. Det kan f.eks. være ved MitID-verificering ved det enkelte køb, eller ved at kunden tidligere har aldersverificeret med MitID-aldersverifikation tilknyttet kundens bruger eller profil. Den ubemandede butik skal kunne dokumentere, hvordan aldersverificeringen er tilknyttet selve salget. Alderen kan også verificeres ved brugeroprettelse f.eks. ved fysisk billedlegitimation. Den ubemandede butik skal således kunne dokumentere, at der er sket en aldersverifikation i forbindelse med salget og senest på salgstidspunktet, og den ubemandede butik skal kunne redegøre for, hvordan butikken kobler salget til en aldersverificeret bruger. Det vurderes som udgangspunkt ikke at være tilstrækkeligt i forhold til at koble salget til brugerens alder, hvis brugeroprettelsen omfatter en løsning, hvor det umiddelbart vil være meget nemt at overdrage eller dele brugerprofilen.

Køberens alder skal verificeres, så det sikres, at køberen er over aldersgrænsen for den pågældende alkoholholdige drikkevarer. Således skal personer under 16 år ikke kunne købe alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 1,2 eller derover, og personer under 18 år skal ikke kunne købe alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 16,5 eller derover.

Det bemærkes, at der med lovforslagets § 3, nr. 3 og nr. 5-7, lægges op til at ændre procentsatsen således, at alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på over 6 fremover ikke må sælges til personer under 18 år. Det er hensigten, at den ændrede procentsats – når den træder i kraft – også skal gælde for salg af alkoholholdige drikkevarer i ubemandede butikker.

Det foreslås i lovforslagets § 12, stk. 1, at kravet træder i kraft den 1. januar 2025.

Det vurderes, at der ikke er væsentlige administrative eller økonomiske konsekvenser for staten eller erhvervslivet forbundet med ændringsforslaget.

Den foreslåede ændring har ikke til hensigt at medføre ændringer ved de gældende strafbemærkelser for overtrædelse af § 2 a, som er fastsat i § 5 i lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år. Der henvises dog til lovforslagets § 3, nr. 9, hvor bødeniveauet foreslås hævet.

Til nr. 15

I § 3, stk. 2, i lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år anføres, at alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på mellem 1,2 og 16,4 ikke må indføres fra andre EU-lande af personer under 16 år.

I lovforslagets § 3, nr. 6, er det foreslået, at i lovens § 3, stk. 2, ændres »16,5« til »6«. Der er med ændringsforslaget tale om en korrektion af den foreslåede ændring, idet alkoholvolumenprocenten er fejlagtigt angivet i lovforslaget og rettelig burde have været »16,4«.

Til nr. 16

Med ændringsforslaget foretages en sproglig korrektion af lovforslagets § 3, nr. 9, om ændring af § 5, stk. 1, 1. og 2. pkt. Der er ikke tale om en indholdsmæssig ændring.

Til nr. 17

Det fremgår af det foreslåede § 5 a, stk. 1, som affattes med lovforslagets § 3, nr. 12, at indenrigs- og sundhedsministeren efter forhandling med justitsministeren kan fastsætte regler om, at Sikkerhedsstyrelsen i nærmere angivne sager om straf efter § 5, stk. 1, eller regler fastsat i medfør af loven, om overtrædelse af denne lovs bestemmelser, der ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde, i et bødeforelæg kan tilkendegive, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis den, der har begået overtrædelsen, erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale en bøde som angivet i bødeforelægget.

Med ændringsforslaget præciseres bestemmelsen, således at bestemmelsens ordlyd er enslydende med tilsvarende bestemmelser i lovforslaget. Der er således tale om en sproglig præcisering og ikke en indholdsmæssig ændring.

Til nr. 18

Med lovforslagets § 5, nr. 5, foreslås, at efter »rygning« indsættes »eller brug af opvarmede tobaksvarer eller elektroniske cigaretter med eller uden nikotin« i lovens § 6, stk. 3 og 4, § 13, § 17, § 18, stk. 2, § 19, § 20, stk. 2, § 21, stk. 3, § 22 og § 26, stk. 2.

Ændringsforslaget vil indebære, at der foretages en præcisering af den indledende tekst med henblik på at sikre korrekt henvisning. Der er således ikke tale om en indholdsmæssig ændring.

Til nr. 19

Der er tale om en lovteknisk ændring, med henblik på at bestemmelsen er sproglig korrekt. Der er således ikke tale om en indholdsmæssig ændring.

Til nr. 20

Der er tale om en lovteknisk ændring, med henblik på at bestemmelsen er sproglig korrekt. Der er således ikke tale om en indholdsmæssig ændring.

Til nr. 21

Der er tale om en lovteknisk ændring, med henblik på at bestemmelsen er sproglig korrekt. Der er således ikke tale om en indholdsmæssig ændring.

Til nr. 22

Der er tale om en konsekvensændring som følge af ændringsforslag nr. 7, hvormed det foreslås, at »Kapitel 2,« udgår i § 1, stk. 2, i lov om elektroniske cigaretter m.v. som følge af lovforslagets § 2, nr. 4.

5. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 3. oktober 2024 og var til 1. behandling den 11. oktober 2024. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Sundhedsudvalget.

Oversigt over lovforslagets sagsforløb og dokumenter

Lovforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under lovforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 4 møder.

Høringssvar

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og indenrigs- og sundhedsministeren sendte den 17. juni 2024 dette udkast til udvalget, jf. SUU alm. del – 322 (folketingsåret 2022-23). Den 3. oktober 2024 sendte indenrigs- og sundhedsministeren høringssvarene og et høringssnotat til udvalget.

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt 15 bilag på lovforslaget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har under udvalgsarbejdet modtaget 5 skriftlige henvendelser om lovforslaget.

Deputationer

Udvalget har under udvalgsarbejdet modtaget 2 deputationer, der mundtligt har redegjort for deres holdning til lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har under udvalgsarbejdet stillet 42 spørgsmål til indenrigs- og sundhedsministeren og 1 spørgsmål til skatteministeren til skriftlig besvarelse, som ministrene har besvaret.

Lea Wermelin (S) Birgitte Vind (S) Camilla Fabricius (S) Flemming Møller Mortensen (S) Lasse Haugaard Pedersen (S)

Maria Durhuus (S) Matilde Powers (S) nfm. Rasmus Horn Langhoff (S) Sara Emil Baaring (S)

Christoffer Aagaard Melson (V) Lars Christian Lilleholt (V) Heidi Bank (V) Monika Rubin (M) Nanna W. Gotfredsen (M)

Rasmus Lund-Nielsen (M) fmd. Jens Henrik Thulesen Dahl (DD) Marlene Harpsøe (DD) Louise Brown (LA)

Helena Artmann Andresen (LA) Per Larsen (KF) Lise Bertelsen (KF) Kim Edberg Andersen (DD) Peter Kofod (DF)

Kirsten Normann Andersen (SF) Charlotte Broman Mølbæk (SF) Signe Munk (SF) Peder Hvelplund (EL)

Stinus Lindgreen (RV) Helene Brydesholt (ALT)

Siumut, Inuit Ataqatigiit, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	50	Dansk Folkeparti (DF)	7
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	24	Radikale Venstre (RV)	6
Danmarksdemokraterne – Inger Støjberg (DD)	15	Alternativet (ALT)	5
Socialistisk Folkeparti (SF)	15	Siumut (SIU)	1
Liberal Alliance (LA)	15	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Moderaterne (M)	13	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	10	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Enhedslisten (EL)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	6